

Nachtwake met Franciscus

Locatie

Datum

'Houd nachtwaken' (Ef. 6, 18)

Welkom

Inleiding tot de nachtwake

Uitleg rond de teksten

Bij het begin van elke wake brengen een aantal mensen een theelichtje naar voren om bij het beeld van Franciscus te plaatsen.

WAKE I: FRANCESCO DI BERNARDONE: KOOPMAN OF RIDDER

Geboorte van Franciscus / Frivole jeugd

Hoffelijk karakter / anekdote bedelaar

Gevangenschap na oorlog Perugia

Ridder worden, op weg naar Apulië

Droom te Spoleto en ommekeer

Praeses club Assisi & anekdote bruid

Ontmoeting melaatse

Franciscus werd geboren in de stad Assisi, gelegen in het gebied van het dal van Spoleto. Door zijn moeder werd hij eerst Johannes genoemd. Hij was echter ter wereld gekomen terwijl zijn vader afwezig was, en enige tijd later gaf deze, die toen juist uit Frankrijk terugkwam, hem de naam Franciscus. Toen hij opgegroeid was, gaf hij er blijk van een schrandere jongeman te zijn en ging hij hetzelfde beroep uitoefenen als zijn vader, d.w.z. hij werd koopman. Maar hij was dit op een heel andere manier. Veel onbekrompener en vrolijker dan zijn vader als hij was, trok hij met een aantal gelijkgezinde kameraden, bij wie hij zich had aangesloten, dag en nacht in de stad Assisi rond en leefde zich uit in doldrieste streken en luidruchtig gezang. Ook was hij bijzonder kwistig in het uitgeven van geld; en hij ging daarin zover dat hij alles wat hij als zijn bezit kon beschouwen en alle winst die hij kon maken, besteedde aan smulpartijen en pretmakerij. Zijn ouders waren rijk en hielden veel van hem. Ze lieten hem zijn gang gaan en wilden hem niets in de weg leggen. En toen de bureu eens schande spraken over zijn smijten met geld pareerde zijn moeder: 'Wat denken jullie wel van mijn zoon? Als God hem genadig is, zal hij nog eens een uitgelezen kind van God worden!' Ondertussen was hij niet alleen kwistig, of liever verkwistend, in dit opzicht, ook in zijn kleding ging hij de maat ver te buiten. Hij liet telkens weer nieuwe kleren maken die veel te kostbaar voor hem waren. Daar kwam nog bij dat hij graag in het middelpunt van de belangstelling stond, en in dat onzinnig verlangen ging hij een keer zover dat hij een gewaad wilde dragen van zeer kostbaar laken waarin hij een waardeloze lap goed had laten zetten.

Franciscus bezat echter in zijn spreken en optreden een hem als het ware ingeboren hoffelijkheid. Van nature was hij er te gevoelig voor iemand ooit een kwetsend of gemeen woord toe te voegen en hij zou dit ook nooit doen. Zelfs kwam hij ertoe, hoe verzot hij ook was op geestigheden en hoe gemakkelijk hij zich ook liet gaan, het vaste voornemen te maken om nooit een antwoord te geven aan iemand die hem gemene dingen zei. God schonk hem zijn genade en, tot inkeer gekomen, zei hij bij zichzelf: 'Als je zo hoffelijk en vrijgevig bent voor de mensen die je toch niets anders teruggeven dan vergankelijke en onbetekenende bewijzen van sympathie, dan is het, dunkt me, vanzelfsprekend dat je ter wille van God zeker zo hoffelijk en vrijgevig bent jegens de armen. In zijn vergelding laat Hij zich immers in kwistigheid door niemand overtreffen.' Ondanks zijn koopmanschap had hij zijn hart allerminst aan aardse rijkdom verpand. Eens gebeurde het echter dat hij in het magazijn waar hij laken verkocht, druk met zijn zaken bezig was en een arme hem om de liefde van God om

een aalmoes kwam vragen. Doordat Franciscus helemaal opging in zijn verlangen een winstgevende zaak af te sluiten en voor niets anders oog had dan voor zijn handel, weigerde hij hem die aalmoes zonder meer. Maar onder invloed van Gods zorgende genade verweet hij zich al spoedig zijn onbehouwenheid en zei bij zichzelf: 'Wanneer die arme je iets gevraagd had omwille van een machtige graaf of baron, zou je zeker aan zijn verzoek hebben voldaan; hoeveel te meer had je dat dan moeten doen ter wille van de Koning der koningen en de Heer van allen!' En in zijn hart kwam hij tot het vaste besluit om nooit meer iemand iets te weigeren wanneer het hem gevraagd werd omwille van zo'n machtige Heer.

Er was weer eens oorlog tussen Perugia en Assisi en tegen het einde ervan werd Franciscus met een groot aantal van zijn stadsgenoten gevangengenomen en in Perugia in de kerker gezet. Maar omdat hij in zijn doen en laten een ware edelman was, werd hij daar bij de ridders ondergebracht. Op zekere dag waren zijn medegevangenen erg neerslachtig en zaten ze diep in de put; Franciscus daarentegen, die van aard vrolijk was en een opgeruimd karakter bezat, scheen van neerslachtigheid niet de minste last te hebben, integendeel juist bijzonder goed gehumeurd te zijn. Een van zijn lotgenoten kon dit niet goed hebben. Hij deed hem bittere verwijten en vroeg hem of hij wel bij zijn verstand was. Hoe kon hij in 's-hemelsnaam zo blij zijn, terwijl hij toch in een gevangenis zat! Maar levendig antwoordde Franciscus hem: 'Wat verwachten jullie dan anders van mij? Eens zal ik toch immers in heel de wereld als een vorst geëerd worden!' Ook gebeurde het een keer dat een van de ridders waar ze hem bij hadden gezet, een ander zwaar beledigd had. Alle anderen wilden hem daarom uitstoten en verder links laten liggen; alleen Franciscus weigerde niet met hem om te gaan en wist ook de anderen weer zover te krijgen. Na verloop van een jaar kwam er dan eindelijk een eind aan de oorlog en werd de vrede tussen beide steden hersteld. Met zijn medegevangenen keerde Franciscus toen naar Assisi terug.

Enkele jaren later trof een edelman uit de stad Assisi voorbereidingen voor een militaire expeditie. Hij wilde een krijgstoct ondernemen naar Apulië om zich door het behalen van buit te verrijken en in eer en aanzien te stijgen. Toen Franciscus ervan hoorde, kwam het verlangen in hem op zich bij die edelman aan te sluiten. Zijn bedoeling was de ridderslag te krijgen. Hij schafte zich daarom de beste uitrusting aan die hij kon krijgen, zelfs kostbaarder dan die van zijn stadgenoot. Toen hij zich dan met hart en ziel had ingezet om met zijn voorbereidingen naar wens klaar te komen en

steeds hartstochtelijker begon te verlangen die tocht eindelijk te ondernemen, kwam op een nacht de Heer bij hem. Omdat Franciscus zo onstuimig begerig was naar eer en roem, wakkerde de Heer zijn geestdrift aan door hem in een droomgezicht op verlokkelijke wijze de hoogste roem voor ogen te stellen. In zijn slaap verscheen hem die nacht immers iemand die hem bij zijn naam riep en hem meenam naar een weids, wondermooi paleis, waarin als in een groot arsenaal in rijke overvloed een keur van schitterende schilden en ander wapentuig aan de muren hing. Franciscus voelde zich bij het zien van dit alles zeer blij gestemd en terwijl hij zich in stilte vol verbazing afvroeg wat dit te betekenen had, informeerde hij bij zijn begeleider aan wie die zo schitterende wapenen en dat zo buitengewoon heerlijke paleis toebehoorden. En hij kreeg ten antwoord dat ze allemaal met paleis en al voor hem en zijn ridders bestemd waren. Toen hij de volgende morgen wakker werd, stond hij dan ook zeer verheugd op. Nog altijd dacht hij echter als wereldling, want nog niet was hij geheel in de ban gekomen van de geest van God. Dus meende hij in het droomgezicht een aanwijzing te zien dat het hem beschoren was eens in dat paleis als een groot vorst te heersen. En in de overtuiging dat hem grote voorspoed en succes werden voorspeld, besloot hij nu metterdaad op weg te gaan naar Apulië om, na zich bij eerder genoemde graaf te hebben aangesloten, door hem tot ridder geslagen te worden. Gewoonlijk was Franciscus opgeruimd en blij. Maar de blijheid waarvan hij nu blijk gaf, was zo groot en uitgelaten dat het zijn omgeving ging opvallen en ze hem vroegen wat er toch wel de reden van was. En zijn antwoord was: 'Nu weet ik heel zeker dat ik eens een groot vorst zal zijn!'

Franciscus ging dus op weg en toen hij tot bij Spoleto gekomen was om vandaar verder Apulië in te trekken, begon hij zich wat ziek te voelen. Niettemin was het enige waarover hij zich zorgen maakte en waar hij mee bezig bleef, zijn tocht. Toen hij daarna naar bed gegaan was en wat indommelde, hoorde hij half in slaap iemand hem vragen waarheen hij op weg was en wat hij daar feitelijk mee wilde. En Franciscus vertelde wat hij van plan was. Toen stelde de ander hem de vraag: 'Wie is eigenlijk in staat je meer te geven, de Heer of de knecht?' 'Vanzelfsprekend de Heer!' gaf Franciscus ten antwoord. En de ander weer: 'Waarom laat je de Heer dan in de steek voor de knecht en veronachtzaam je de Koning voor de onderdaan?' Toen vroeg Franciscus: 'Wat wilt U dan dat ik doen zal, Heer?' En het antwoord van de Heer was: 'Ga terug naar de streek waar je thuishoort. Daar zal je gezegd worden wat je te doen hebt. Want het droomgezicht dat je hebt gezien, moet je anders verstaan.' Franciscus werd

wakker en begon heel zorgvuldig na te denken over wat hij gezien en gehoord had. En in dezelfde mate waarin hij bij het eerste droomgezicht buiten zichzelf geweest was van vreugde omdat hij zo vurig verlangde naar tijdelijke voorspoed en geluk, in die mate keerde hij nu in zichzelf en vroeg hij zich met verwondering af wat dit droomgezicht wel kon betekenen; en doordat hij er zo intens in zijn gedachten mee bezig bleef, kwam er die nacht van slapen niets meer. Toen de volgende morgen aangebroken was, keerde hij haastig naar Assisi terug, terwijl hij in grote blijdschap en vreugde gespannen uitzag naar wat de Heer, die hem dit droomgezicht overgezonden had, van hem zou willen. Hij was er zeker van dat de Heer hem raad zou geven omtrent wat hij voor zijn geestelijk heil zou moeten doen.

Toen Franciscus naar Assisi was teruggekeerd, werd hij enkele dagen later door zijn clubgenoten tot hun praeses gekozen. Ze hadden daarmee de bedoeling dat hij het te zeggen zou hebben over hun verteringen – die hij dan ook wel zou betalen. Franciscus liet dus een zeer overvloedige, kostbare maaltijd opdienen. Nadat ze zich daaraan rijkelijk te goed gedaan hadden, gingen ze zoals gewoonlijk de straat op. Franciscus' makkers, die in een groep bijeen bleven, liepen voor hem uit en trokken zingend door de straten; zelf kwam hij, als praeses met de staf in de hand, op een korte afstand achter hen aan, maar langzaam bleef hij wat achter. Zingen deed hij niet, integendeel, steeds dieper raakte hij in nadenken verzonken. En zie, opeens wordt hij overweldigd door de Heer. Zijn hart wordt vervuld van zo'n heerlijke, zoete verrukking dat hij geen woord meer kan zeggen en niet in staat is om ook nog maar één stap te doen. Een poosje later keken zijn makkers om en bemerkten hoe ver hij bij hen was achtergebleven. Ze liepen naar hem terug, maar toen ze bij hem kwamen, schrokken ze danig en hielden hem stevig vast. Ondertussen scheen Franciscus hun niet meer dezelfde, ze vonden hem een heel ander mens geworden. Natuurlijk wilden ze wel eens weten wat er nu feitelijk aan de hand was, en een van hen vroeg hem: 'Waar liep je toch aan te denken, dat je ons niet hebt kunnen bijhouden? Ben je soms verliefd en dacht je over een bruid?' Toen gaf hij met vurig enthousiasme ten antwoord: 'Zo is het inderdaad! Jullie hebben gelijk! Ik heb eraan lopen denken me een bruid te nemen, edeler, rijker en schoner dan jullie ooit gezien hebben.' Spottend lachten zijn clubgenoten hem uit. Maar Franciscus had dit niet uit zichzelf gezegd; God had hem dit antwoord ingegeven. In werkelijkheid moet je onder die bruid de orde verstaan, die Franciscus de zijne zou gaan noemen en die door haar armoede edeler, rijker en schoner is dan welke andere ook.

Vanaf dat moment begon hij zich echt onbeduidend te voelen en vatte hij een minachtende afkeer op voor wat hij vroeger bemind en nagejaagd had. Hij trok zich wat uit het openbare leven met zijn storende beslommeringen terug, want hij was erop bedacht zijn contact met Jezus Christus in het diepst van zijn hart verborgen te houden en te voorkomen dat anderen de parel, die hij ten koste van alles tot zijn blijvend bezit wilde maken, op het spoor zouden komen en er mogelijk de spot mee zouden gaan drijven. En dikwijls, ja zo goed als dagelijks, zonderde hij zich daarom af om in het verborgene heimelijk te bidden. Voorts was hij al lang een weldoener van de armen geweest, maar vanaf dat moment nam hij zich vaster dan ooit voor nooit een arme die hem omwille van de Heer een aalmoes zou vragen, af te wijzen; integendeel, hij was juist van plan royaler en overvloediger dan tot nu toe aan de armen aalmoezen te schenken. Wanneer een arme hem een aalmoes vroeg, gaf hij hem altijd wat geld, als hij het bij zich had; had hij het niet, dan was hij genegen hem toch iets, al was het maar een riem, te geven om hem niet met lege handen heen te laten gaan.

Op een dag was hij in innig gebed tot de Heer verzonken. Op een gegeven moment hoorde hij een stem tot hem zeggen: 'Franciscus, als je werkelijk wilt weten wat Ik van je wil: welaan, ga dan alles waaraan je je in je zinnelijke, wereldse gezindheid hebt gehecht en wat je hebt nagejaagd, als van nul en generlei waarde minachten en haten. Wanneer je daar eenmaal mee begonnen bent, zal al datgene wat je tot nu toe aantrekkelijk vond en als verrukkelijke zoetheid meende te smaken, onverdraaglijk en walgelijk bitter voor je zijn.' Franciscus was nog in de ban van deze bemoedigende en krachtgevende woorden – waarin hij zich een wenk gegeven wist door God – toen hij daarna tijdens een rit te paard in de buurt van Assisi een melaatse tegenkwam. Gewoonlijk deed het zien van melaatsen hem huiveren en vluchtte hij vol afkeer voor hen weg. Daarom moest hij zich nu wel geweld aandoen, maar hij liet zich niet afschrikken: hij gleed van zijn paard, gaf de melaatse een geldstuk en kuste hem de hand. Daarop omhelsde de melaatse hem en gaf hem de vredeskus. Franciscus besteedde vervolgens weer zijn paard en zette zijn rit voort. Na deze gebeurtenis ging hij zich steeds meer metterdaad verachten en kleineren totdat hij tenslotte door de kracht van Gods genade geheel de baas zou zijn over zijn eigen ik. Zo begaf hij zich enkele dagen later met een dikke buidel geld naar een melaatsenverblijf; hij verzamelde alle melaatsen om hem heen en gaf hun ieder een aalmoes; en ieder van hen kuste hij ook de hand. En toen hij wegging, was werkelijk datgene wat tevoren walgelijk en bitter voor hem

was – het zien namelijk en aanraken van melaatsen – in zoetheid veranderd. Door Gods genade werd hij vertrouwd en bevriend met hen dat hij temidden van hen verbleef en hun nederig diensten bewees.

Stilte

Moment van delen

Lied

The image shows a musical score for a song in French. It consists of two staves of music in a 2/4 time signature, with a key signature of one flat (B-flat). The first staff has four measures with the following lyrics: "O — Pau-vre - té, sour - ce de ri - ches - se." The second staff has four measures with the following lyrics: "Jé - sus, don - ne nous un coeur de pau - vre." Above each measure of the first staff is a chord: Dm, Am, Dm, Am. Above each measure of the second staff is a chord: Dm, Am, Dm, Am. The score ends with a double bar line.

Dm Am Dm Am

O — Pau-vre - té, sour - ce de ri - ches - se.

Dm Am Dm Am

Jé - sus, don - ne nous un coeur de pau - vre.

WAKE II: BROEDER FRANCISCUS EN ZIJN ROEPING

Eerste kennismaking met San Damiano en de priester / geld in de nis

Familie vervolgt hem / Franciscus duikt onder

Hij herwint kracht en gaat de confrontatie aan

Vader sluit hem op / moeder bevrijdt hem

Vader onterft hem / proces met bisschop, naakte Franciscus

Anekdote rovers / rondzwervingen / kleren in Gubbio

Een kruisbeeld spreekt Franciscus toe en hij vereert het

Heropbouw San Damiano / Heropbouw Portiuncola, verblijfplaats

Leven volgens het evangelie, habijt

Vredeswens

Hij kwam langs een kerk aan de kant van de weg, die lang geleden ter ere van de heilige Damianus was gebouwd, maar die nu op instorten stond omdat zij zo verschrikkelijk oud was.

De nieuwe soldaat van Christus stond daar voor de deur, en ging toen vol angst en ontzag naar binnen, geschokt door de zo slechte staat van de kerk. Binnen vond hij een oude priester, die hij eerbiedig de handen kuste. Hij wilde hem het geld geven dat hij bij zich had, en vertelde hem in detail over zijn plannen. De priester was stomverbaasd over de plotselinge en onaannemelijke wending der gebeurtenissen, en weigerde te geloven wat hij hoorde. Hij dacht dat hij werd beetgenomen en wilde dan ook het geld niet hebben, want hij wist dat Franciscus om zo te zeggen de dag ervoor nog op grote voet leefde te midden van zijn vrienden en verwanten en meer nog dan de anderen prat ging op zijn dwaasheid. Maar Franciscus bleef aandringen, probeerde hem om te praten en smeekte de priester nog klemmender en met een beroep op de Heer of hij bij hem mocht blijven. Uiteindelijk vond de priester dat goed, maar het geld wilde hij nog steeds niet aannemen uit angst voor de ouders van Franciscus. Om duidelijk te maken dat hij er echt niet meer om gaf dan om stof gooide Franciscus het geld weg in een nis, want hij wilde wijsheid bezitten die beter is dan goud en inzicht verwerven dat kostbaarder is dan zilver.

Terwijl Franciscus zich daar ophield, was zijn vader overal naarstig naar hem op zoek, want hij wilde weten wat er met zijn zoon gebeurd was. En toen hij erachter gekomen was waar hij zich bevond en hoe hij zich gedroeg, gaf hem dat een steek binnen in zijn hart. Hij was ontzettend ongerust over de plotselinge ommekeer, riep zijn vrienden en burens bij elkaar, en ging snel naar de bewuste plaats toe. Toen Franciscus de dreigementen van zijn achtervolgers hoorde en de bedoeling van hun komst begreep, wilde hij hun woede ontlopen door onder te duiken op een geheime plaats, die hij al eerder voor dit doel had ingericht, een schuilkelder in een huis die slechts aan één vertrouweling bekend was. Hier hield hij zich een maand lang verborgen. In tranen bad hij voortdurend God hem te bevrijden uit de handen van zijn achtervolgers en verliet hij zich op de Heer, want hij vertrouwde niet op zijn eigen inzicht. En ook al zat hij in zijn schuilkelder in het pikkedonker, toch was hij zich bewust van een onvoorstelbaar en nooit eerder ervaren geluk. Dit zette hem in vuur en vlam, en het was voor hem een reden om zijn schuilkelder te verlaten en zich openlijk aan de verwensingen van zijn achtervolgers bloot te geven.

Zo kwam hij energiek en dynamisch te voorschijn, en ging hij op weg naar de stad. Het schild van het geloof hield hij voor zich om voor de Heer te strijden, de wapens van het godsvertrouwen had hij in zijn hand. Toen zijn oude bekenden hem zo zagen, vergeleken ze allemaal zijn huidige gedrag met het vroegere, ze maakten meewarige opmerkingen, verklaarden hem voor gek, en bekogelden hem met modder en stenen. Het kon hun natuurlijk ook niet ontgaan dat hij anders in de wereld stond dan vroeger en dat hij sterk vermagerd was, en daarom trokken ze de conclusie dat hij zijn verstand verloren was. Maar Franciscus hield zich doof voor hen. Omdat geduld beter is dan hoogmoed, liet hij zich niet door hun ontelijke verwijten beïnvloeden. Zoals wel eens is opgemerkt maakt schande een grootmoedig mens alleen maar sterker.

Geruime tijd beheersten het geroddel en de opschudding over Franciscus de discussie in de straten van de stad, en overal was te horen dat er luidruchtig de draak met hem gestoken werd. Het nieuws kwam velen ter ore, en bereikte uiteindelijk ook zijn vader. En zodra deze de naam van zijn zoon had horen noemen en het tot hem doorgedrongen was dat zijn medeburgers zich over hem zo druk maakten, kwam hij in beweging, niet om hem te ontzetten maar om hem te gronde te richten. Zonder zich verder nog in te houden vloog hij op hem af als een wolf op een schaap. Met een van woede vertrokken gezicht pakte hij hem beet en sleepte hem zonder gevoel voor decorum en plichtplegingen mee naar zijn eigen huis. Onverbiddelijk sloot hij hem daar op een donkere plaats op. En in de veronderstelling dat hij Franciscus wel zo ver kon krijgen dat hij toegaf, praatte hij eerst op hem in, daarna gaf hij hem een pak slaag, en tenslotte huisarrest. Maar Franciscus werd alleen maar vastbesloten zijn heilige plannen door te zetten, liet zich niet intimideren en verloor zijn geduld niet.

Op een keer moest de vader van Franciscus vanwege een dringende familiekwestie een tijdje van huis weg. Zijn moeder, die de handelwijze van haar man afkeurde, was alleen met Franciscus thuis achtergebleven, en zij begon vriendelijk met haar zoon te praten, die nog steeds huisarrest had en vastgebonden was. Zodra het haar duidelijk werd dat zij hem niet van zijn voornemen kon afbrengen, kregen haar moederlijke gevoelens de overhand. Ze maakte zijn boeien los en liet hem als een vrij man vertrekken. Intussen kwam zijn vader weer thuis. Toen hij daar Franciscus niet meer aantrof, schold hij eerst zijn vrouw de huid vol, aldus zonde op zonde stapelend, daarna snelde hij razend en tierend naar de schuilplaats: als hij zijn zoon niet tot de orde kon roepen, dan wilde hij hem tenminste uit de

omgeving verjagen. Maar vrees voor de Heer is hechte zekerheid. Toen de zoon der genade zijn aardse vader hoorde komen, trad hij hem spontaan, zelfverzekerd en onbekommerd tegemoet, hij riep hem onbevangen toe dat hij niets gaf om huisarrest en zweepslagen, en hij voegde eraan toe dat hij in naam van Christus graag elke straf zou ondergaan.

Toen zijn vader inzag dat hij hem niet van de ingeslagen weg kon afbrengen, zette hij er al zijn zinnen op hem zijn vermogen afhandig te maken. Nu was Franciscus van plan geweest dat allemaal te besteden aan de ondersteuning van de armen en het onderhoud van de gebouwen op die plaats, maar omdat hij niet meer om geld gaf, kon hij ook niet door de schone schijn ervan misleid worden, en omdat hij zich er niets aan gelegen liet liggen, kon het verlies ervan hem totaal niet deren. Daarop vond zijn vader het geld dat Franciscus in een nis in het stof had gegooid. Door deze welkome vondst bekoelde de woede van zijn uitzinnige vader enigszins en werd zijn gelddorst enigermate gelest. Hij nam Franciscus mee naar de bisschop van Assisi, in de hoop dat hij in diens aanwezigheid afstand zou willen doen van zijn hele vermogen en al zijn bezittingen aan hem zou willen overdragen. Franciscus stemde daar niet alleen volmondig mee in, maar haastte zich ook om vol vreugde en bereidwilligheid aan het verzoek te voldoen.

Toen hij bij de bisschop gebracht was, liet hij er verder geen gras over groeien. Integendeel, zonder een woord af te wachten of uit te spreken trok hij dadelijk al zijn kleren uit, en hij gaf ze terug aan zijn vader. Ook zijn onderbroek hield hij niet aan, hij kleepte zich in aller aanwezigheid echt helemaal uit. De bisschop, die voor Franciscus' overtuiging en standvastigheid ontzag had, stond dadelijk op, sloot hem in zijn armen en hulde hem in de mantel die hij zelf aan had. Hij realiseerde zich namelijk dat dit besluit door God was ingegeven en dat de handelingen van Franciscus, waar hij persoonlijk getuige van was geweest, een mysterie inhielden. Vanaf dat moment werd hij daarom zijn steun en toeverlaat. Nu strijdt Franciscus naakt met de naakten en omdat hij van al het aardse afstand heeft gedaan, heeft hij nog slechts oog voor de goddelijke gerechtigheid.

Franciscus, die vroeger scharlaken kleding droeg, zwierf eens met alleen nog maar een lendendoek om rond. Zo liep hij in een bos in het Frans de lof van de Heer te zingen. Plotseling werd hij daar door struikrovers overvallen. Ze bedreigden hem met de dood en vroegen hem wie hij was, maar de man

Gods liet zich niet intimideren en antwoordde luid en duidelijk: “Ik ben de heraut van de grote Koning, maar wat gaat dat jullie aan?” Daarop sloegen ze hem bont en blauw, gooiden hem in een diepe kuil vol sneeuw, en beten hem toe: “Blijf daar maar lekker liggen, armzalige verkondiger van God”. Franciscus rolde eens flink heen en weer, schudde toen de sneeuw van zich af, sprong uit de kuil terwijl de rovers terugdeinsden, en begon in een opperbste stemming met luide stem de lof van de Schepper aller dingen te verkondigen. Hij trok verder en klopte tenslotte bij een klooster aan, waar hij enkele dagen bleef. In een versleten hemd hielp hij als kokshulp in de keuken, en at of dronk niets anders dan wat bouillon. Maar toen elk medeleven uitbleef en hij niet eens wat oude kleren kon krijgen, trok hij van daar uit verder naar Gubbio, niet uit boosheid maar uit noodzaak. Daar hielp een oude vriend hem aan wat kleren.

Innerlijk was Franciscus al volmaakt een ander mens. Ook uiterlijk zou hij nu snel een ander worden. Juist in die periode liep hij op een dag langs het kerkje van San Damiano dat op instorten stond en door niemand meer bezocht werd. Door een ingeving van Gods geest ging hij er naar binnen om te bidden. Onderdanig en devoot wierp hij zich voor het kruisbeeld op de grond.

“Hoogste, roemrijke God,
verlicht de duisternis van mijn hart
en geef mij het ware geloof,
de gegronde hoop en de onverdeelde liefde,
het aanvoelen en de kennis, (vgl. 1 Joh 5,20)
Heer, om uw heilige en waarachtige opdracht te kunnen
uitvoeren.
Amen.”

Hij ervoer dat God hem ongewoon nabij was en voelde zich een ander mens dan op het moment dat hij was binnengekomen. En terwijl hij in zo'n stemming was, gebeurde er iets ongelooflijks. De geschilderde afbeelding van de gekruisigde Christus begon opeens zijn lippen te bewegen en tegen hem te spreken. Hij riep hem met naam en toenaam en zei: ‘Franciscus, ga mijn huis herstellen dat, zoals je ziet, helemaal in puin ligt.’ Franciscus stond

te trillen op zijn benen en was totaal verbijsterd. Het leek wel of hij op het horen van die woorden van zijn verstand beroofd was. Maar bereid om te gehoorzamen schikte hij zich helemaal naar de opdracht. Omdat hij zelf later niet onder woorden kon brengen welke onuitsprekelijke verandering zich toen in hem voltrok, past het ons er verder het zwijgen toe te doen. Vanaf dat moment werd compassie met de Gekruisigde in zijn ziel geprent.

Na het herstel van het kerkje van San Damiano ging hij op weg naar een andere plaats in de buurt van Assisi, waar hij een ander vervallen en bijna ingestorte kerk begon op te bouwen. Hij hield pas op nadat hij alles in perfecte staat had hersteld. Daarna trok hij naar weer een andere plaats, namelijk Portiuncula, waar lang geleden een kerk ter ere van de Moeder Gods was gebouwd. Nu was de kerk verlaten en niemand bekommerde er zich meer om. Toen Franciscus zag hoe vervallen de kerk was, was hij zeer ontdaan, want hij was de Moeder van alle goeds zeer toegewijd. Toen hij de kerk eindelijk had hersteld, was hij al meer dan twee jaar bekeerd. Hij droeg in die dagen een soort kluizenaarshabijt, op zijn plaats gehouden door een riem, en hij liep op schoenen en droeg een staf in zijn hand.

Op een dag werd in het herstelde kerkje uit het Evangelie voorgelezen hoe de Heer zijn discipelen uitzond om te prediken. Franciscus, die de mis bijwoonde, begreep zo ongeveer de bedoeling van de evangelietekst, en zodra de mis voorbij was, vroeg hij de priester hem de betekenis ervan eens haarfijn uit te leggen. Toen die alles voor hem op een rijtje had gezet, werd het Franciscus duidelijk dat de discipelen van Christus geen goud, zilver of geld mogen bezitten, en dat ze ook geen reiszak of tas, noch brood noch een stok onderweg mogen meedragen, dat ze geen schoenen en geen tweede habijt mogen hebben. Hun taak is de verkondiging van het rijk Gods en van berouw. Dadelijk riep Franciscus juichend onder de invloed van de Geest van God: "Dat wil ik ook, daar ben ik naar op zoek, zo wil ik zijn vanuit de grond van mijn hart". Uitzinnig van vreugde en zonder een moment te verliezen haastte hij zich om in praktijk te brengen wat hij gehoord had. Hij trok meteen zijn schoenen uit, gooide zijn stok weg, verving zijn riem door een stuk touw, en wilde nog maar een enkel habijt overhouden. Dat habijt gaf hij de vorm van een kruis om daarin alle door de duivel ingegeven fantasieën uit te kunnen bannen, en hij gebruikte er zeer ruwe stof voor om zijn huid met zijn hartstochten en zijn begeerten te kruisigen. Hij zorgde er ook voor dat het er uiterst armoedig en versleten uitzag, zodat het door de wereld op geen enkele manier begeerd zou kunnen worden. Bovendien popelde hij om alles wat hij gehoord had heel precies en vol respect na te

volgen. Want hij was niet doof voor de boodschap van het Evangelie, integendeel, hij prentte alles goed in zijn uitstekende geheugen en zorgde ervoor dat hij het naar de letter uitvoerde.

Vanaf dat moment begon Franciscus met grote bezieling en vreugde aan alle mensen te verkondigen dat ze boetvaardigheid moesten tonen, in simpele bewoordingen maar met groot charisma. Zijn woorden waren als een vurige pijl, die diep in het hart doordringt, en iedereen had er bewondering voor. Bij zijn prediking was het zijn gewoonte om voorafgaand aan zijn verkondiging van het woord Gods eerst een vredeswens over zijn gehoor uit te spreken: "Moge de Heer je vrede geven". Dit was zijn wens voor mannen en vrouwen die hij tegenkwam of ontmoette, en dankzij die wens hebben velen die de vrede haatten en bijgevolg ook hun heil, met Gods hulp de vrede in hun hart gesloten. Zodoende zijn zij kinderen van de vrede geworden, op zoek naar het eeuwige heil.

Stilte

Moment van delen

Lied

Dm Am Dm Am

O — Pau-vre-té, sour-ce de ri-ches-se.

Dm Am Dm Am

Jé-sus, don-ne nous un coeur de pau-vre.

WAKE III: BROEDERSCHAP: FRANCISCUS' EERSTE VOLGELINGEN

Eerste twee volgelingen Bernardus en Petrus

Evangelische levenswijze / Utdelen van bezittingen

Hebzucht priester Silvester / Silvester bekeert zich en sluit zich aan bij de orde

Egidius, rondtrekken in Ancona

Tegenstand, argument bezitloosheid

Nog drie broeders sluiten zich aan: Franciscus zendt hen uit om te verkondigen

Verhaal broeders op missie: respect voor kerken, vredeswens, reactie mensen

De bevestiging van de regel door de paus

De arme vrouwen van San Damiano

Bij het zien en horen van Franciscus' optreden kwamen twee burgers van Assisi, in hun hart geraakt door Gods genade, nederig naar hem toe. Een van hen was broeder Bernardus, de andere broeder Petrus. En ze zeiden hem simpelweg: 'We willen voortaan bij je blijven en doen zoals jij doet. Zeg ons dus wat we met onze bezittingen moeten doen.' Franciscus was juichend gelukkig over hun komst en hun verzoek en antwoordde hun vriendelijk: 'Laten we de Heer om raad gaan vragen.' Ze begaven zich dus naar een kerk in dezelfde stad, gingen er binnen, knielden nederig neer en vroegen biddend: 'Heer God, Vader van de heerlijkheid, wij vragen U ons in uw barmhartige liefde te laten weten wat we moeten doen.' Na hun gebed vroegen ze de priester van die kerk, die daar op dat moment aanwezig was: 'Vader, wees zo goed ons het evangelie van onze Heer Jezus Christus te laten zien.'

Omdat ze zelf nog niet goed wisten hoe ze bij het lezen van het evangelieboek te werk moesten gaan, opende de priester het boek voor hen. Meteen al vonden ze de passage waarin geschreven stond: 'Als je volmaakt wilt zijn, ga dan alles verkopen wat je bezit, en geef het aan de armen; dan zul je een schat bezitten in de hemel.' Ze bladerden verder in het boek en vonden toen: 'Wie mijn volgeling wil zijn, moet Mij volgen door zichzelf te verloochenen en zijn kruis op te nemen' En toen ze nog een keer de bladen omsloegen, stuitte ze op: 'Neem niets mee voor onderweg: geen stok, geen reiszak, geen voedsel en geen geld; niemand van u mag dubbele kleding hebben.' Een overweldigende vreugde maakte zich van hen meester toen ze dit hoorden, en ze zeiden: 'Dat is het wat we verlangden, dat zochten we.' En de zalige Franciscus zei: 'Dat zal onze leefregel zijn.' Daarna sprak hij tot de twee anderen: 'Je hebt de raad van de Heer gehoord; ga hem dus uitvoeren.' Broeder Bernardus ging dus heen en omdat hij rijk was, bracht de verkoop van al zijn bezittingen hem veel geld op. Broeder Petrus was echter altijd al arm geweest aan stoffelijke goederen, maar in geestelijke goederen was hij reeds rijker geworden. Ook hij deed wat de Heer hem geraten had. Vervolgens haalden ze de armen van de stad bij elkaar en verdeelden onder hen het geld dat de verkoop van hun bezittingen had opgebracht.

Terwijl ze in tegenwoordigheid van de zalige Franciscus daarmee bezig waren, kwam er een priester, Silvester geheten, bij. Vroeger had de zalige Franciscus eens stenen van hem gekocht voor het herstel van de kerk van de heilige Damianus. Bij die kerk had hij overigens ook zijn verblijfplaats voordat hij zijn eerste broeders als gezellen had. Toen de priester hen al dat

geld zo maar zag weggeven, kreeg hij het benauwd van hebzucht. Hij was begerig om ook iets van dat geld in handen te krijgen, begon zich te beklagen en zei: 'Franciscus, je hebt me een veel te lage prijs betaald voor de stenen die je van mij gekocht hebt.' Nauwelijks hoorde de zalige Franciscus hem die onrechtmatige klacht uiten, of hij die zich van iedere begeerte naar bezit had ontdaan, liep naar broeder Bernardus. Hij stak zijn hand in diens mantel – waarin hij het geld bewaarde –, trok ze er vol muntstukken weer uit en gaf die aan de priester. En nog eens deed hij een greep in de mantel, haalde er weer zoals de eerste keer een handvol munten uit en, terwijl hij die ook deze keer weer aan de priester gaf, zei hij: 'Vind je de prijs van die stenen nu goed genoeg?' 'Inderdaad,' antwoordde de priester. Vergenoegd ging hij daarna terug naar huis.

Enige tijd later begon de priester, onder invloed van de liefdevolle genade van de Heer, na te denken over wat de zalige Franciscus had gedaan, en zei bij zichzelf: 'Eigenlijk ben ik toch maar een armzalig, beklagenswaardig mens dat ik, terwijl ik al op jaren ben, nog zo gehecht ben aan het aardse en er zo hevig naar verlang, terwijl die jongeman het om de liefde van God met diepe minachting van zich gooit.' In de nacht daarna zag hij in zijn slaap een geweldig groot kruis. De top ervan reikte tot aan de hemel en met zijn voet stond het geplant in de mond van de zalige Franciscus; de dwarsbalken van het kruis strekten zich uit van het ene uiteinde van de wereld tot het andere. Toen de priester wakker werd, drong zich de overtuiging bij hem op dat de zalige Franciscus onmiskenbaar een vriend was van God, en dat de gemeenschap die hij begonnen was te stichten zich over de hele wereld zou gaan uitbreiden. In eerbiedige vrees voor God begon hij daarna in zijn huis een boetvaardig leven te leiden. En het duurde niet lang, of hij trad in de orde van de broeders. Als lid van de orde is hij na een verdienstelijk leven een glorierijke dood gestorven.

Nadat broeder Bernardus en broeder Petrus hun bezittingen verkocht hadden en de opbrengst ervan aan de armen hadden uitgedeeld, sloten ze zich bij Franciscus aan. Ze hadden echter nergens een plaats waar ze konden wonen. Bij het verlaten kerkje, de heilige Maria in Portiuncula geheten zetten ze een klein hutje neer waar ze met elkaar verbleven. Acht dagen later sloot er nog een inwoner uit dezelfde stad, Egidius, bij hen aan. De zalige Franciscus koos broeder Egidius als gezelschap en nam hem met zich mee naar het markgraafschap Ancona; de twee anderen bleven thuis. Onderweg waren ze geestdriftig blij in de Heer. Franciscus zong luidkeels in het Frans lofliederen op de Heer. Wanneer de mensen hen zo bezig

hoorden, zeiden ze tegen elkaar: 'Wat zijn dat voor kerels en waar hebben ze het over?' Er waren er die meenden dat ze met dwaze of dronken kerels te maken hadden. Maar anderen zeiden: 'Wat ze zeggen kun je moeilijk waanzin noemen.' Ook was er onder de toehoorders een die reageerde: 'Die lui hebben zich ofwel als volgelingen bij de Heer aangesloten omdat ze de hoogste volmaaktheid willen bereiken of ze zijn stapelgek. Kijk maar eens naar hun leven: ze leven als dakloze zwervers, ze lopen op blote voeten, dragen een stel armzalige lompen en ze gebruiken bijna geen voedsel.' Maar nog niemand dacht er tot nog toe aan hen te volgen. Nadat ze die streek waren rondgetrokken, keerden ze naar de heilige Maria in Portiuncula terug.

Enige dagen later kwamen er nog drie mannen uit Assisi bij hen, namelijk broeder Sabbatinus, broeder Johannes en broeder Moricus de Kleine. Wanneer ze echter in de stad rondtrokken en om aalmoezen bedelden, wilde zo goed als niemand hun iets geven; integendeel, ze maakten hun het verwijt: 'Welja, eerst je eigen bezittingen opgeven en dan teren op de zak van anderen!' Het gevolg was dat ze veel gebrek leden. Ook werden ze door hun ouders en bloedverwanten danig lastig gevallen, terwijl de andere inwoners van die stad, kinderen en volwassenen, mannen en vrouwen, hen minachtend behandelden en hen spottend uitmaakten voor waanzinnigen en botteriken. De enige die hierop een uitzondering maakte, was de bisschop van de stad. Op een dag was de zalige Franciscus naar de bisschop gegaan. De bisschop zei hem: 'Ik vind de manier waarop jullie leven, wel erg hard en moeilijk: leven zonder ook maar iets in de wereld te hebben en te bezitten!' Gods heilige echter antwoordde hem: 'Heer, als we ook maar een paar bezittingen hadden, zouden we wapens nodig hebben om ze te beschermen. Bezittingen zijn immers een voortdurende bron van geschillen en twisten. En gewoonlijk komt hierdoor de liefde tot God en de evenmens in het gedrang. Juist daarom willen we in de wereld geen enkel aards bezit hebben.'

Franciscus riep de zes broeders die hij toen bij zich had en zei hun: 'Laten we, beste broeders, toch goed nadenken over onze roeping: God heeft ons in zijn barmhartigheid niet alleen geroepen, opdat we er zelf voordeel van hebben en zelf zalig worden, maar ook ten voordele en voor de zaligheid van velen. Laten we dus door de wereld trekken en mannen en vrouwen door ons woord en voorbeeld aansporen en erop wijzen dat ze boete moeten doen voor hun zonden en weer opnieuw moeten gaan denken aan de geboden van de Heer, die ze al zolang vergeten zijn.' En hij ging door:

'Laat je niet afschrikken, kleine kudde, heb vertrouwen in de Heer. Zonder twijfel zullen jullie mensen aantreffen die gelovig, vriendelijk, bescheiden en welwillend tegenover jullie staan, en die jullie met vreugde en genegenheid zullen aanvaarden en naar je woorden zullen luisteren. Maar er zullen anderen zijn die niet geloven en vol trotse eigenwaan God zullen lasteren. Dergelijke lieden zullen zich tegen jullie verzetten en minachtend het hoofd schudden over jullie zelf en over wat je hun te zeggen hebt. Bereiden jullie je daarop voor en maak je het vaste voornemen om alles wat je overkomt geduldig en onderworpen te verdragen.' Toen de broeders dit hoorden, raakten ze wel wat in paniek. Maar de zalige Franciscus, die zag dat ze erg tegen hun taak opzagen, zei tot hen: 'Laat je toch niet van de wijs brengen! Je kunt er immers zeker van zijn dat het niet lang zal duren of vele wijze, onderlegde en aanzienlijke mannen zullen zich bij ons voegen en ons leven gaan delen. Ze zullen gaan preken voor allerlei volken en stammen, voor koningen en vorsten. En je zult zien dat velen zich tot de Heer zullen bekeren.' Na hun dit alles gezegd te hebben zegende hij hen en gingen ze op weg.

Wanneer de broeders onderweg waren en bij een kerk kwamen of langs de weg een kruis zagen staan, bogen ze diep ter aarde en getuigden van hun grote verering door met eerbiedige vroomheid te bidden: 'Wij aanbidden U, Christus, en loven U, in alle kerken die er op de hele wereld zijn, omdat U door uw heilig kruis de wereld verlost hebt.' Kwamen ze een stad, dorp of huis binnen, dan brachten ze de vredesboodschap. En overal waar ze ergens mannen of vrouwen in de straten of op de pleinen tegenkwamen, spraken ze hen bemoedigend toe dat ze de Schepper van hemel en aarde moesten eerbiedigen en beminnen en zich zijn voorschriften die ze vergeten waren, weer te binnen moesten brengen en hun best doen ze van nu af metterdaad te vervullen. Er waren er onder hen die graag en met vreugde naar hen luisterden; anderen lachten daarentegen spottend om hen. En velen stelden hun ook allerlei vragen. Sommigen vroegen: 'Waar komen jullie vandaan?' Anderen: 'Bij wat voor orde horen jullie?' Van hun kant verklaarden de broeders eenvoudigweg: 'Wij zijn mensen die een leven van boetvaardigheid leiden, en we zijn in Assisi geboren.' Maar ook velen die hen zagen en hoorden, hielden hen voor bedriegers of voor onnozele halzen. En menigeen zei: 'Ik denk er niet aan ze bij mij thuis toe te laten; ze zouden mijn huisraad wel eens kunnen stelen!' Zodoende werden ze op vele plaatsen zeer onheus en beledigend behandeld en brachten ze vaak de nacht door in portalen van kerken en huizen.

De zalige Franciscus zag hoe de Heer het aantal van zijn broeders groter maakte en hoe ze ook steeds verdienstelijker werkten. Ze waren immers reeds een gemeenschap van twaalf zeer degelijke mannen die wisten wat ze wilden. Toen zei hij, zelf de twaalfde en hun leider en vader, tot de andere elf: 'Ik zie, broeders, dat de Heer in zijn barmhartigheid onze gemeenschap wil uitbreiden. Laten we daarom naar onze moeder de heilige Roomse Kerk gaan om de paus ervan op de hoogte te stellen wat de Heer begonnen is door ons te doen. Dan zullen we het begonnen werk voortzetten met zijn instemming en in opdracht van hem.' De anderen stemden in met wat hun Vader gezegd had.

De man Gods werd door de kardinaal bij de paus gebracht en aan hem voorgesteld. De zalige Franciscus vertelde de paus alles wat hij zich voorgenomen had. De paus was een zeer bedachtzaam man, die voorzichtig te werk ging. Hij gaf daarom op de daarvoor gebruikelijke wijze zijn toestemming aan het verzoek van de heilige en voegde er voor hem en zijn broeders een aantal vermaningen aan toe. Daarna zegende hij hen en zei: 'Ga onder de bescherming van de Heer, broeders, en – op de wijze waarop de Heer jullie ertoe zal drijven – roep allen op tot boetvaardigheid! Maar wanneer de Heer jullie aantal nog groter zal maken en jullie nog zegenrijker doet werken, kom dan bij mij terug en bericht het mij. In dat geval zullen we jullie meer toestaan en met minder zorg een grotere opdracht geven.'

Voordat de heilige van hem wegging, zei hij tegen hem en zijn gezellen: 'Mijn zonen, jullie wijze van leven schijnt ons toch wel erg hard en al te moeilijk. Wèl zijn we ervan overtuigd dat jullie zo bezield en vol ijver zijn dat we ons over jullie geen zorgen hoeven te maken, maar wij moeten onze zorg toch ook uitstrekken tot degenen die zich als volgelingen bij jullie zullen willen aansluiten. Het is heel goed denkbaar dat een dergelijk leven voor hen te hard en te ruig zal blijken.' Maar toen hij hun onwrikbaar geloof zag en merkte hoe vastberaden ze waren en hoe vast ervan overtuigd dit leven aan te kunnen, omdat ze zich met heel hun hoopvol vertrouwen in Christus verankerd hadden en zich zozeer op Hem verlieten dat ze niet bereid waren ook maar iets van hun vurig nagestreefd ideaal af te wijken, zei hij tot de zalige Franciscus: 'Ga God bidden, mijn zoon, om je duidelijk te maken dat

datgene wat jullie zoeken, werkelijk door Hem wordt gewild. Om jullie verlangens in te willigen, is het nodig dat we weten wat de Heer van jullie wil.' Enkele dagen later was de zalige Franciscus bij hem gekomen en had hem verteld wat zijn voornemens waren. De man had in eenvoudige, onge Kunstelde woorden een regel opgesteld, waarin hij bij voorkeur gebruik maakte van de uitspraken van het heilig evangelie, dat hij met inzet van heel zijn persoon zo volmaakt mogelijk wilde gaan beleven. Toen de paus hem dan ook zo vol vuur zag om God te dienen, namen zijn gedachten vaste vorm aan en zei hij bij zichzelf: 'Werkelijk, dit is die heilige ordesman die voor Gods kerk een stut zal zijn en haar zal schragen.' Toen omhelsde de paus de man Gods en keurde de regel die deze geschreven had, goed. Ook hij gaf hem verlof om overal boetepreken te gaan houden.

Ongeveer zes jaar na zijn bekering is in de kerk van San Damiano, een gelukzalige en heilige plaats, door Franciscus zelf de roemrijke en voortreffelijke orde der arme vrouwen en heilige maagden gesticht. Hiervan is Clara, uit Assisi afkomstig, de meest waardevolle en dappere steen gebleken, een grondslag voor alle andere stenen die daarop gebouwd zijn. Want na het ontstaan van de orde der broeders heeft zij zich op aanwijzing van Franciscus tot God bekeerd, en daarna is zij voor velen van nut geweest en voor ontelbaren een voorbeeld. Zij was edel qua afkomst, maar nog edeler door de genade, een maagd naar het vlees, de zuiverheid zelve naar de geest, jeugdig van jaren maar gerijpt van verstand, standvastig in haar voornemens maar laaiend van verlangen in haar liefde voor God, gezegend met wijsheid en getekend door nederigheid, Klaar is haar naam, klaarder haar leven, het meest klaar nog haar gedrag.

Stilte

Moment van delen

Lied

The image shows a musical score for a song in French. It consists of two staves of music. The first staff has four measures with the following lyrics: "O — Pau-vre - té, sour - ce de ri - ches - se." The second staff has four measures with the following lyrics: "Jé - sus, don - ne nous un coeur de pau - vre." Above each measure of the first staff is a chord: Dm, Am, Dm, Am. Above each measure of the second staff is a chord: Dm, Am, Dm, Am. The music is written in a single treble clef with a key signature of one flat (Bb) and a common time signature (C). The notes are: Staff 1: M1: G4, A4, Bb4; M2: C5, Bb4, A4; M3: G4, A4, Bb4; M4: C5, Bb4, A4. Staff 2: M1: G4, A4, Bb4; M2: C5, Bb4, A4; M3: G4, A4, Bb4; M4: C5, Bb4, A4.

Dm Am Dm Am

O — Pau-vre - té, sour - ce de ri - ches - se.

Dm Am Dm Am

Jé - sus, don - ne nous un coeur de pau - vre.

WAKE IV: VERHALEN VAN VERBONDENHEID EN ONTMOETING

Franciscus laat broeder Masseüs ronddraaien op een kruispunt

“Waarom volgt iedereen jou?”

Armoede of rijkelijke eenvoud

Franciscus en de wolf

Franciscus en de sultan

Echte vreugde

Op een dag was Franciscus op pad met broeder Masseüs, die een eindje voor hem uit liep. Toen ze bij een driesprong kwamen, vanwaar wegen naar Florence, Siena en Arezzo voerden, vroeg broeder Masseüs: Vader, welke weg moeten we inslaan? Franciscus antwoordde: De weg die God wil. Daarop vroeg broeder Masseüs: En hoe kunnen wij weten wat God wil? Franciscus antwoordde: Door het teken dat ik je zal laten zien. Daartoe gebied ik jou in naam van de heilige gehoorzaamheid op deze driesprong, daar waar je nu staat, in de rondte te draaien zoals kinderen doen en niet eerder op te houden dan wanneer ik het zeg. Broeder Masseüs begon rond te draaien, en hij bleef zo lang draaien dat hij van de duizeligheid die je daarvan krijgt een paar keer op de grond viel. Maar omdat Franciscus niet zei dat hij moest stoppen en hij trouw wilde gehoorzamen, stond hij telkens weer op en begon opnieuw. Uiteindelijk, toen hij nog steeds ijverig aan het ronddraaien was, zei Franciscus: Sta stil en verroer je niet. Hij stond stil en Franciscus vroeg: Naar welke kant wijst je gezicht? Broeder Masseüs antwoordde: Naar Siena. En Franciscus zei: Dat is de weg die God ons wil laten gaan.

Franciscus was een keer in het verblijf van Portiuncula met broeder Masseüs, die zo heilig was en zo ingetogen en begenadigd over God kon spreken, dat Franciscus bijzonder op hem gesteld was. Toen Franciscus op een dag van zijn gebeden uit het bos terugkeerde, en broeder Masseüs hem het bos uit zag komen, besloot deze zijn nederigheid op de proef te stellen. Hij liep op hem af en vroeg hem op schertsende toon: Waarom jij? Waarom jij? Waarom jij? Franciscus antwoordde: Wat wil je zeggen? En broeder Masseüs zei: Ik wil weten waarom de hele wereld jou volgt en iedereen je schijnt te willen zien en horen en gehoorzamen. Je bent niet bepaald mooi van gestalte, niet bijzonder geleerd, niet van adellijke afkomst: waarom volgt de hele wereld juist jou? Toen Franciscus dit hoorde, bleef hij lange tijd intens verblijd staan, met zijn gezicht naar de hemel geheven en met zijn geest in vervoering bij God. Eenmaal terug in zichzelf knielde hij en loofde en dankte God, waarna hij zich met vurige geestdrift tot broeder Masseüs wendde en zei: Wil je weten waarom ik? Wil je weten waarom ik? Wil je weten waarom de hele wereld juist mij volgt? Dat dank ik aan de ogen van de Allerhoogste, die overal de goeden en de kwaden gadeslaan. Met zijn allerheiligste ogen heeft Hij onder de zondaars namelijk geen onverbeterlijker zondaar kunnen vinden als middel om zijn wonderbaarlijke werk te verrichten.

Toen ze op een dag helemaal uitgehongerd in een dorp aankwamen, begonnen ze volgens hun regel om Gods liefde brood te bedelen. Franciscus ging de ene wijk in en broeder Masseüs de andere. Omdat Franciscus nogal een min mannetje was om te zien, en daarom door wie hem niet kende beschouwd werd als een armzalige bedelaar, ontving hij niet meer dan een paar miezerige stukjes uitgedroogd brood. Broeder Masseüs daarentegen, die een fors postuur had en een mooi voorkomen, kreeg vele, royale stukken en af en toe zelfs een heel brood. Na hun bedeltocht gingen ze op een plek buiten het dorp samen eten. Er was daar een heldere bron met daarnaast een mooie platte steen, waarop beiden al hun gebedelde aalmoezen legden. Toen Franciscus zag dat de stukken brood van broeder Masseüs talrijker, mooier en groter waren dan de zijne, zei hij opgetogen: Broeder Masseüs, wij verdienen zon grote schat niet. En toen hij deze woorden een aantal keer herhaald had, vroeg broeder Masseüs: Maar liefste vader, hoe kunnen we van een schat spreken bij zo veel armoede en gebrek aan allerlei benodigdheden? We hebben geen tafellaken, geen mes, geen broodplank, geen bord, geen huis, geen tafel, geen knecht of dienstmaagd. Daarop zei Franciscus: Ik beschouw dit als een grote schat, juist omdat niets door mensenhand verkregen is. Wat hier ligt is verkregen door Gods voorzienigheid, zoals duidelijk te zien is aan het gebedelde brood, de mooie stenen tafel en deze zo heldere bron. En daarom wil ik dat we God bidden om ons de edele schat van de heilige armoede, die God als dienaar heeft, met heel ons hart te laten liefhebben. Na deze woorden, en nadat ze gebeden hadden en het lichaam hadden verkwikt met de stukken brood en het water, stonden ze en trokken verder.

In de tijd dat Franciscus in de stad Gubbio vertoefde, dook daar in de omgeving een grote, woeste en bloeddorstige wolf op, die niet alleen dieren maar ook mensen verslond. En omdat hij zich dikwijls dicht bij de stad vertoonde, leefden de inwoners in grote angst, en was iedereen die de stad uitging gewapend alsof het oorlog was. Toch kon iemand die alleen was en hem tegenkwam niets tegen hem beginnen. Het werd zelfs zo erg, dat niemand de stad meer durfde te verlaten uit angst voor die wolf. Franciscus had erg met de inwoners van de stad te doen en wilde de wolf gaan opzoeken, hoewel zij het hem sterk afraadden. Hij sloeg een kruis en trok met zijn gezellen de stad uit, geheel en al vertrouwend op God. Op het punt waar de anderen niet verder durfden, sloeg Franciscus de weg in naar de plek waar de wolf leefde. Daar gebeurde het, zoals de vele burgers zagen die naar dit wonder waren komen kijken, dat toen de wolf met opengesperde muil op Franciscus afkwam, Franciscus naar hem toeliep, een kruis over

hem maakte en hem bij zich riep: `Kom hier, broeder wolf, ik gebied je namens Christus mij noch anderen kwaad te doen.' Een wonder geschiedde! Onmiddellijk nadat Franciscus het kruis had gemaakt, liet de geduchte wolf zijn bek dichtvallen en hield hij in. En zodra hij het gebod hoorde, kwam hij mak als een lammetje naar hem toe en ging voor zijn voeten op de grond liggen. Franciscus sprak tegen hem: `Broeder wolf, jij veroorzaakt in deze omgeving veel ellende en je hebt je afschuwelijk misdragen door schepselen van God zonder zijn toestemming te verminken en te doden. Je hebt niet alleen dieren gedood en verslonden, maar het ook gewaagd om mensen, die naar het beeld van God gemaakt zijn, te doden en te verminken. Hiervoor verdien je als gemene dief en moordenaar de galg, want alle mensen haten en vervloeken je, en de hele stad is je vijandig gezind. Maar, broeder wolf, ik wil jou vrede laten sluiten met de mensen zodat jij hun geen kwaad meer zult doen en zij jou al het kwaad dat je berokkend hebt zullen vergeven, en er geen mensen of honden meer op je zullen jagen.' Op Franciscus' woorden gaf de wolf met bewegingen van zijn lijf, zijn staart en zijn oren en door het knikken met zijn kop te kennen dat hij ermee instemde en bereid was te gehoorzamen. Toen zei Franciscus: `Broeder wolf, als jij bereid bent vrede te sluiten en die te bewaren, beloof ik ervoor te zorgen dat jij je leven lang van de inwoners van deze stad te eten krijgt, zodat je geen honger meer hoeft te lijden; want ik weet best dat je door honger tot al die kwade dingen werd gedreven. Maar omdat ik deze gunst voor je zal vragen, broeder wolf, moet jij me beloven dat je nooit meer enig mens of dier zult schaden: beloof je dat?' De wolf knikte met zijn kop ten teken dat hij het beloofde. En Franciscus zei: `Broeder wolf, ik wil dat je op je erewoord zweert je aan deze belofte te zullen houden, zodat ik daar volledig op kan vertrouwen.' En terwijl Franciscus zijn hand uitstak om een erewoord te krijgen, tilde de wolf zijn rechterpoot op en legde die gedwee in de hand van Franciscus, waarmee hij hem op zijn manier zijn erewoord gaf. Toen zei Franciscus: `Broeder wolf, ik gebied je in naam van Jezus nu zonder enige schroom met me mee te komen, om deze vrede te gaan sluiten in naam van God.' En tot grote verbijstering van de inwoners die het zagen, liep de wolf als een mak lammetje met hem mee. Meteen ging dit nieuws als een lopend vuurtje de hele stad door, zodat iedereen, groot en klein, man en vrouw, jong en oud, naar het marktplein trok om Franciscus met de wolf te zien. Toen al het volk zich daar verzameld had, ging Franciscus op een verhoging staan en zei: `Luister, mijn broeders: broeder wolf, die hier voor u staat, heeft me op zijn erewoord beloofd vrede met u te willen sluiten en u op geen enkele wijze ooit nog kwaad te doen, als u belooft hem elke dag zijn nodige voedsel te geven. Ik sta ervoor in dat hij zich strikt aan dit vredesverbond zal houden.' De burgers beloofden eenstemmig dat

ze hem altijd te eten zouden geven. En ten overstaan van iedereen zei Franciscus tegen de wolf `En jij, broeder wolf, beloof je de mensen dat je je aan het vredesverbond zult houden en nooit meer een mens of dier of welk schepsel dan ook zult belagen?' De wolf knielde neer, knikte met zijn kop en gaf door vriendelijke bewegingen van zijn lijf, zijn staart en zijn oren zo duidelijk mogelijk te kennen dat hij elke afspraak zou nakomen. Vervolgens zei Franciscus: `Broeder wolf, ik wil dat je, zoals je me buiten de poort je erewoord op deze belofte hebt gegeven, ook in aanwezigheid van alle mensen op je erewoord zweert dat je niet zult beschamen waarvoor ik heb ingestaan.' En de wolf tilde zijn rechterpoot op en legde die in de hand van Franciscus. Door dit alles werden de mensen met zo veel bewondering en blijdschap vervuld over de devotie van de heilige, het uitzonderlijke wonder en de vrede met de wolf, dat iedereen luid naar de hemel jubelend God loofde, omdat Hij Franciscus had gestuurd om hen door zijn goede daden van de muil van het woeste beest te bevrijden. Nog twee jaar lang leefde de wolf daarna in Gubbio en ging als een tam dier de huizen langs, van deur tot deur, zonder dat hij iemand lastigviel of door mensen werd lastiggevalen. Hij werd door iedereen royaal gevoed en wanneer hij door de stad en langs de huizen liep, was er geen hond die tegen hem blafte. Na twee jaar stierf broeder wolf uiteindelijk van ouderdom, en dat betreurden de mensen zeer, want telkens wanneer ze hem zo mak door de stad zagen gaan, werden ze duidelijk herinnerd aan de deugd en de heiligheid van Franciscus.

Op een keer ging Franciscus, gedreven door zijn ijver voor het geloof van Christus en door zijn verlangen een martelaar te zijn, overzee, met een metgezel regelrecht naar de sultan. Ze kwamen aan in een streek van de Saracenen waar de toegangswegen door zulke wrede mannen werden bewaakt, dat geen enkele christen die daar langsging aan de dood ontkwam. Door Gods wil werden zij echter niet gedood maar gevangengenomen, geslagen en geboeid, om vervolgens voor de sultan te worden geleid. Zodra ze voor de sultan stonden, begon Franciscus op ingeving van de Heilige Geest zo bezield het geloof van Christus te prediken, dat hij zelfs bereid was ervoor door het vuur te gaan. De sultan vatte een groot respect op voor zijn standvastige geloof. De sultan luisterde graag naar hem en verzocht hem dikwijls terug te komen, terwijl hij de heilige en zijn gezellen toestemming gaf om vrijuit te prediken waar ze maar wilden. En hij gaf hun een vrijgeleide, zodat ze door niemand konden worden tegengehouden.

Broeder Leonardus heeft bij het kerkje van de Heilige Maria verteld dat de zalige Franciscus daar broeder Leo eens riep en zei: 'Broeder Leo, schrijf op.' Die antwoordde: 'Ik sta klaar.' 'Schrijf op,' zei hij, 'wat de echte vreugde is. Er komt een bode melden dat alle professoren van Parijs tot de orde zijn toegetreden. Schrijf op, dat is geen echte vreugde. Hetzelfde zegt hij van alle prelaten van over de Alpen, van alle aartsbisschoppen en bisschoppen, van de koning van Frankrijk en de koning van Engeland. Schrijf op, dat is geen echte vreugde. Ook vertelt hij dat mijn broeders naar de ongelovigen zijn gegaan en ze allemaal tot het geloof hebben bekeerd. Ook dat ik zo'n grote genade van God heb gekregen, dat ik zieken genees en veel wonderen doe. Ik zeg je dat in dat alles de echte vreugde niet bestaat. Wat is de echte vreugde dan wel? Ik keer terug uit Perugia en kom hier midden in de nacht aan. Het is winter. Het is modderig en zo koud dat er onder aan mijn habijt ijspegels komen, die steeds tegen mijn benen slaan en er bloed uit die wonden komt. Door en door koud, vol modder en ijs kom ik bij de poort aan. Na lang kloppen en roepen komt er een broeder die vraagt: "Wie is daar?" Ik antwoord: "Broeder Franciscus." Hij zegt: "Ga weg, dit is toch geen uur om aan te komen. Je komt er niet in." Ik dring aan en opnieuw antwoordt hij: "Ga weg, je bent maar simpel, je hebt niet geleerd. En laat je hier nooit meer zien! We zijn al met zoveel en van een ander niveau. We hebben je niet nodig." Ik ga opnieuw voor de poort staan en zeg: "Ter liefde Gods, wilt u mij deze nacht dan opnemen?" Maar hij antwoordt: "Dat doe ik niet! Ga maar naar de kruisdragers en vraag het daar maar." Ik zeg je, als ik dan mijn geduld bewaar en niet kwaad word, dat daarin de echte vreugde, de echte deugd en het heil van de ziel bestaat.'

Stilte

Moment van delen

Lied

The image shows a musical score for a song in French. It consists of two staves of music. The first staff has four measures with the following lyrics: "O — Pau-vre - té, sour - ce de ri - ches - se." The second staff has four measures with the following lyrics: "Jé - sus, don - ne nous un coeur de pau - vre." Above each measure of the first staff is a chord: Dm, Am, Dm, Am. Above each measure of the second staff is a chord: Dm, Am, Dm, Am. The music is written in a single treble clef with a key signature of one flat (Bb) and a common time signature (C). The notes are: Staff 1: M1: G4, A4, Bb4; M2: C5, Bb4, A4; M3: G4, A4, Bb4; M4: C5, Bb4, A4. Staff 2: M1: G4, A4, Bb4; M2: C5, Bb4, A4; M3: G4, A4, Bb4; M4: C5, Bb4, A4.

Dm Am Dm Am

O — Pau-vre - té, sour - ce de ri - ches - se.

Dm Am Dm Am

Jé - sus, don - ne nous un coeur de pau - vre.

WAKE V: EINDE VAN FRANCISCUS' LEVEN

Alverna: ontmoeting met vogels en de serafijn (stigmata)

Behandeling ziekte door slapen uit te branden: welkom broeder vuur

Zonnelied: zuster dood

Dokter voorspelt dood: welkom zuster dood

Verhaal van zuster Jacoba

De dood van Franciscus

Eens ging de zalige Franciscus naar de kluizenarij van de berg Alverna. En omdat die plaats zeer afgelegen is, voelde hij er zich zozeer toe aangetrokken dat hij er de veertigdaagse vasten ter ere van de aartsengel Michael wilde doorbrengen. Vroeg in de morgen bij het aanbreken van de dag, terwijl hij stond te bidden, kwam een aantal vogels van allerlei soort boven de cel vliegen, waar hij zich bevond. Ze kwamen niet allemaal tegelijk. Eerst kwam er één, liet fluitend zijn lieflijke trillers horen en vloog dan weg; daarna vloog een tweede aan, zong zijn lied en verdween; zo deden ze alle tot de laatste toe. De zalige Franciscus zag dat met grote verbazing aan en voelde zich er erg gelukkig onder. Maar hij ging zich wel afvragen wat de betekenis ervan was. Toen hoorde hij de Heer hem in zijn binnenste zeggen: 'Dit is een teken dat de Heer je in deze cel grote gunsten zal verlenen en je veel troostrijke genaden zal schenken.' En zo was het ook. De Heer heeft hem daar immers, in het verborgene en ook duidelijk zichtbaar, veel blijken van zijn genadevolle liefde gegeven; daartoe behoort ook het visioen van de serafijn dat de Heer hem deed ervaren, ten gevolge waarvan er in zijn ziel een innige troostrijke verbondenheid groeide tussen hem en de Heer voor de hele tijd van zijn leven.

Toen het seizoen op handen was dat zich meer eigende voor de behandeling van zijn zieke ogen ging de zalige Franciscus van die verblijfplaats weg, hoe ziek hij op dat moment aan zijn ogen ook was. Op zijn hoofd droeg hij een grote kap die de broeders voor hem hadden gemaakt, met vóór zijn ogen als bescherming een doek van wol en linnen die ze aan zijn kap hadden vastgenaaid. Door de hevige pijn die zijn zieke ogen hem bezorgden, kon hij het daglicht immers niet verdragen. Zijn gezellen vervoerden hem op een rijdier naar de kluizenarij van Fonte Colombo in de buurt van Rieti. Op een dag kwam de arts die in oogziekten gespecialiseerd was hem bezoeken en zei hem dat hij van plan was hem met een brandijzer in te branden boven zijn wang bij zijn slaap tot de wenkbrauw van het oog dat er het slechtst aan toe was. Een paar dagen later kwam de arts met het brandijzer waarmee hij zijn ingrepen bij oogziekten altijd verrichtte. Hij liet een vuur aanleggen om het ijzer te verhitten en toen het flink aan het branden was, legde hij het brandijzer erin. Om zich moed in te spreken en niet bang te worden zei de zalige Franciscus tot het vuur: 'Broeder Vuur, mijn vriend, jij die de edelste en nuttigste bent van alle schepselen van de Allerhoogste, wees in dit uur hoffelijk jegens mij, omwille van de liefde die ik van oudsher voor je koester en die ik voor je zal

blijven koesteren om de liefde van de Heer die je geschapen heeft. En ook onze Schepper, dezelfde die jou geschapen heeft, smeed ik dringend dat Hij je hitte zo wil matigen dat ik die verdragen kan.' Na zo gebeden te hebben maakte hij een kruisteken over het vuur.

Op zekere dag zei een broeder tot hem: 'Vader, houd er echt rekening mee dat, wanneer de Heer niet vanuit de hemel ingrijpt en u zelf van uw ziekte geneest, uw ziekte ongeneeslijk is en dat u nog maar kort te leven hebt. Dat hebben de dokters trouwens ook al gezegd. Dit alles heb ik u echter willen zeggen om u moed in te spreken en er u toe te brengen u steeds in de Heer te verheugen, innerlijk, maar ook voor anderen waarneembaar. Dan zullen de broeders en anderen, wanneer ze u komen bezoeken, u vol vreugde in Hem aantreffen, terwijl ze toch weten en overtuigd zijn dat u spoedig zult sterven. Bij hen die dat meemaken, en bij anderen die er na uw dood van zullen horen, zal dan uw sterven als een lichtend voorbeeld in herinnering blijven, zoals uw leven en uw gedrag dat voor allen zijn geweest.' Hoewel de zalige Franciscus er door zijn kwalen heel erg aan toe was, begon hij in vurige bezieling en met duidelijk waarneembare innerlijke blijdschap de Heer te prijzen. En tot die broeder zei hij: 'Welaan, als het dus zover is dat ik spoedig zal sterven, laat dan broeder Angelo en broeder Leo bij mij komen om me te zingen over zuster Dood.' Die broeders kwamen bij hem en zongen onder veel tranen het Lied van broeder Zon en van de andere schepselen van de Heer, dat de heilige zelf tijdens zijn ziekte had gemaakt, ter verheerlijking van de Heer en tot troost voor zijn ziel en die van anderen. In dat gezang laste hij toen in de laatste strofe de volgende lof in aan zuster Dood:

'Geloofd zijt Gij, mijn Heer,
om onze zuster, de lichamelijke dood,
waaraan geen levend mens ontsnappen kan.
Wee hen die sterven in doodzonde.
Gelukkig wie zij aantreft in uw allerheiligste wil,
want de tweede dood zal hun geen kwaad doen.'

De arts zei de zalige Franciscus de volgende dag: 'De genadevolle goedheid van de Heer, broeder, zal het voor jou ten goede keren.' Hij wilde hem immers niet zonder meer zeggen dat hij binnenkort zou sterven. Maar de zalige Franciscus drong er nog eens bij hem op aan: 'Zeg me de waarheid, wat denk je ervan? Je hoeft heus niet bang te zijn; dankzij Gods genade ben ik echt geen doetje dat bang is voor de dood. Omdat de Heer mij in zijn barmhartigheid bijstaat, ben ik zo met Hem verenigd en zo één met Hem dat het mij om het even is of ik leef of sterf.' Toen zei de arts onomwonden: 'Voor zover wij artsen het kunnen weten, vader, is uw ziekte niet te genezen en zult u eind september of 4 oktober sterven.' Hoewel de zalige Franciscus ziek te bed lag, hief hij met de grootste eerbied en in volle overgave zijn armen en handen omhoog naar de Heer en zei: 'Wees welkom, zuster Dood!'

Op een dag riep de zalige Franciscus zijn gezellen bij zich en zei: 'Je weet hoe trouw en toegewijd vrouwe Jacoba dei Settesoli mij en onze orde tot op de dag van vandaag is geweest. Stuur haar daarom bericht over mijn toestand. Je bewijst haar daarmee, denk ik, een heel goede dienst, die zij erg zal waarderen en die haar veel goed zal doen. En denk eraan haar bijzonder op het hart te drukken voor één habijt van die asgrauwe habijtenstof te sturen, je weet wel, het soort stof zoals de cisterciënzers aan de overzijde van de zee die maken. En laat ze dan ook van die lekkernijen meesturen die ze zo dikwijls voor mij gemaakt heeft, toen ik in Rome was.' – In Rome noemen ze die lekkernijen 'amandelkoekjes'; ze zijn gemaakt van amandelen, suiker, honing enzovoort. Vrouwe Jacoba was namelijk een vrome, God toegewijde weduwe, één van de aanzienlijkste en rijkste vrouwen van heel Rome. Ze schreven haar dus een brief volgens de aanwijzingen van de heilige Vader. Maar toen een broeder daarna op zoek was naar een andere broeder om de brief te bezorgen, werd er opeens op de deur geklopt. Een broeder deed open en zag toen vrouwe Jacoba, die haastig uit Rome gekomen was om de zalige Franciscus te bezoeken. In grote blijdschap ging de broeder meteen naar de zalige Franciscus toe met de boodschap dat vrouwe Jacoba met haar zoon en een groot gezelschap hem kwam bezoeken, en vroeg hem: 'Vader, wat doen we? Zullen we haar binnen laten komen en bij u brengen?' Er was een vaste regel dat geen vrouw het klooster mocht binnenkomen. 'Bij die vrouwe,' antwoordde de zalige Franciscus, 'die zo trouw en toegewijd is dat ze zich gedwongen voelde van zover hierheen te komen gaat die regel niet op.' Ze lieten haar

dus binnenkomen en toen zij bij de zalige Franciscus kwam, barstte ze in tranen uit. En wonderlijk, de asgrauwe, voor een doodskleed bestemde stof voor dat habijt, en alles wat men haar in de brief gevraagd had te sturen had ze meegebracht.

Op de plaats die hem zo dierbaar was, hield hij nog enkele dagen rust. Toen hij zich realiseerde dat zijn stervensuur nabij was, riep hij de twee broeders bij zich voor wie hij een speciaal plekje in zijn hart had. Hij droeg hun op luid en vrolijk zijn 'Lofzang voor de Heer' te zingen, want de dood, of liever gezegd het leven was nu heel dichtbij. Zelf begon hij zo goed en zo kwaad als het ging een psalm van David te zingen: "Ik verhef mijn stem tot de Heer, mijn stem tot de Heer om erbarmen..." (Ps 142). Een broeder die erbij stond en van wie Franciscus erg veel hield, zag het allemaal aan en begreep dat het einde niet ver meer kon zijn. Hij was zeer begaan met het lot van alle broeders, en daarom zei hij tegen Franciscus: "Lieve vader, je zonen blijven zonder vader achter en zullen van het ware licht in hun ogen beroofd worden. Bedenk toch dat je hen als wezen achterlaat, vergeef hun al hun zonden, maak hen allen door je zegen blij, aanwezig of niet". Franciscus antwoordde: "Mijn zonen, kijk, ik word geroepen door de Heer. Ik vergeef mijn broeders, wel of niet hier aanwezig, al hun fouten en hun zonden, en voor zover ik daartoe in staat ben, ontsla ik hen daarvan. Wees zo goed hun dit te vertellen, en zegen hen allen uit mijn naam".

Daarna verzocht hij om een handschrift met de Evangelietekst, en hij vroeg of iemand hem wilde voorlezen uit het Evangelie van Johannes, vanaf de plaats die begint met: 'Zes dagen voor Pasen wist Jezus dat zijn uur gekomen was om uit deze wereld over te gaan naar de Vader'. (Joh 13, 1) De minister was al van plan geweest die passage voor te lezen voordat het hem gevraagd werd, want op deze passage was hij uitgekomen toen hij op goed geluk de Bijbel opengeslagen had, en dat terwijl het handschrift waaruit de evangelietekst moest worden voorgelezen de volledige Bijbeltekst bevatte. Daarna vroeg Franciscus of hij op een boetekleed gelegd kon worden en met as bestrooid, want hij zou zelf nu snel stof en as gaan worden. Nu voegden zich heel veel broeders bij hen, aan wie hij als een vader leiding had gegeven. Eerbiedig stonden ze te wachten op zijn einde en de voltooiing van zijn leven. Toen maakte zijn zeer heilige ziel zich los van zijn lichaam en terwijl zij werd opgenomen in de afgrond van het

licht, ontsliep zijn lichaam in de Heer. Eén van zijn leerlingen en broeders, een zeer bekend man, had een visioen. Hij zag zijn ziel in een rechte baan over veel wateren naar de hemel stijgen. Zij zag eruit als een ster met de omvang van de maan en de helderheid van de zon, en scheen te varen op een witte wolk.

Stilte

Lichtritueel

*Het kruis van San Damiano wordt naar buiten gedragen.
Iedereen neemt een theelichtje van het altaar en we lopen samen naar buiten.
We vormen een cirkel om het beeld van Franciscus heen.*

Johannes 13, 1

Het paasfeest was op handen. Jezus, die wist dat zijn uur gekomen was om uit deze wereld over te gaan naar de Vader, en die de zijnen in de wereld bemind had, gaf hun een bewijs van zijn liefde tot het uiterste toe.

Psalm 142

² Ik verhef mijn stem tot de Heer,
mijn stem tot de Heer om erbarmen,
³ stort mijn kommer uit voor zijn aanschijn;
mijn nood leg ik open voor hem.
⁴ Want bijna onzinkt mij de moed:
- en gij, gij kent toch mijn pad –
op de weg die ik moet begaan
hebben zij mij de strik al gezet.
⁵ Zie, ik zoek uw hulp, sla mij gade:
niemand trekt zich iets van mij aan,
er is nergens toevlucht voor mij,
geen mens vraagt hoe ik nog leef.
⁶ Tot ú blijf ik roepen, O Heer,
u die ik mocht noemen 'mijn schuilplaats,
mijn plek gronds in dit aardse leven'.
⁷ Sla dan op mijn jammeren acht,
zélf ben ik te weerloos geworden:
red gij mij van mijn vervolgers,
want zij worden te machtig voor mij.
⁸ O, bevrijd uit de engte mijn leven,
dat ik weer moge loven uw naam,
dat rechtvaardigen mij omringen.
Want gij voltrekt het voor mij.

Biddende delen

Lied

D **D**
Lau - da - to si, o mi Si - gno - re

Bm **Bm**
Lau - da - to si, o mi Si - gno - re

G **G**
Lau - da - to si, o mi Si - gno - re

A
Lau - da - to si, o mi Si - gno - re

D **D**
Om de zon, de maan, de ster - ren,
Om dit land, om moe - der aar - de,
Om de vreug - de in het le - ven,

Bm **Bm**
om 't heel - al en al de schep - se - len,
die een pracht van bloe - men baar - de,
dat wij U dank mo - gen ge - ven,

G **G**
om de vis - sen en de bo - men,
die ons voedt met zaad en vruch - ten,
en om - dat ons al - le din - gen,

A
en om 't vuur, de wa - ter - stro - men.
om de ber - gen en de luch - ten.
u ter e - re steeds doen zin - gen.

Dank voor je aanwezigheid.

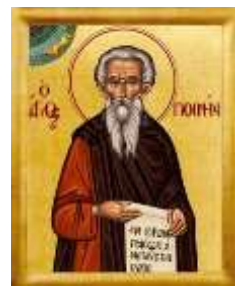
Graag tot ziens!

www.abdij-roosenberg.be

<http://www.franciscaansleven.be>

www.lauravanabtpoimen.be